

— *Sabía vusté que los romanos tardaron diez años en someter a los ástures debío a los sos continos levantamientos y al bon emplegu de la táutica de guerrilles.*
Radio Popular creye n'Asturies.

Llibrería Asturiana

LA FALA DE EL FRANCO

Un conceyu más d'Asturies tien la so monografía llingüística. Trátase del de El Franco, nel occidente, estudiáu agora per José García García con motivu del trabayu d'investigación de la so tesis doctoral.

El llibru apaez emprentáu'n Mieres en 1983 col títulu *El Habla de El Franco* y tien 406 páxines onde s'inxeren, amás del entamu nel que se xustifica'l trabayu y se fai una reseña de la fastera nel so aspeutu xeográficu-hestóricu, tres estayes. La primera d'elles refierse a la fonética y fonoloxía. La segunda a la morfoloxía y sintaxis. La tercera al léxicu.

La emportancia d'una monografía d'estes vien aumentada non sólo por ser una descripción d'un conceyu concretu sinón por tratase de la fastera al occidente del Navia onde s'entremecen los trazos llingüísticos asturianos y gallegos. Naide a la vista de los resultaos podría caltener que se trata d'una fala gallega dafechu nin asturiana dafechu. En realidá la xuntura influencies dase peles dos partes y va ser, ensin dudalo, un puntu referencia peremportante a la hora de faese la escolarización nos primeros ciclos. La tesis de José García sol Franco comu la de Celso Muñiz sol Valledor, El Vale, son dos puntos de referencia nesta xera.

LLINGUA Y SOCIEDÁ ASTURIANA,

2.ª EDICIÓN

Con esti títulu, *Llingua y Sociedá Asturiana* asoléyase la segunda edición del llibru d'ensayu de X. Ll. García Arias que viera la lluz en 1976.

Comu la edición del 76 apaecen dellos capítulos dedicaos a dar cuenta de qué ye la llingua, por qué s'esanicia, cómo tratar la enseñanza y el camín qu'empobina a la recuperación. Amás de la respuesta a les torques ideolóxiques más frecuentes tantes vegaes na boca de los enemigos de la vindicación de la llingua, inxérese un capítulu nueu, el quintu, que ye un repasu a la política cultural que se fexo n'Asturies a lo llargo de la llamada transición política. Per otru llau, amás d'unes palabres al aniciu del llibru, reproducense tamién les 'páxines qu'a mou de presentación y piesllu punxeren Josefina Martínez Álvarez y José Antonio Martínez García na edición de 1976, entovía valoratibles nel presente.

El llibru, emprentáu'n Xixón, apaez dientru la colección «Comuña Llitteraria», col númberu 2.

FONTENEGBROSA, PRIMERA NOVELA PA RAPAZOS

Dientru la mesma colección «Comuña Llitteraria» enxértase nel so númberu 3, una novela xuvenil obra de Vicente García Oliva, académicu correspondiente.

Trátase d'un rellatu amenu y entreteníu xustificáu pel autor pela necesidá d'algamar un tipu de lliteratura d'aventures pa los rapazos d'alredor de los quince años, hasta agora abandonaos de los escritores de les nuses lletres. De toes maneres la lleutura atenta del testu dexa ver a les clares les referencies riques que pieslla pa un lletor de más edá.

Vicente García Oliva, comu delles vegaes ya se dixere nestes mesmes fueyes, ye autor d'otres obres,

ente elles de *Les Aventures de Xicu y Ventolín* y de *La Bruxa Pumarina y el dragón Maragatu*, números 2 y 10 respetivamente de la colección *Escolín* qu'asoleya l'Academia.

ESTOIRU

Antonio García ye'l responsable d'un llibru poemes de títulu *Estoiru* emprentáu'n Barcelona col sofitu del conceyu Tinéu.

Trátase d'una riestra de 38 poemes bilingües estremaos en dos estayes (Estoiru y Sulombra) amás d'un entamu, en prosa, del mesmu autor.

Antonio García ye nació'n Tuña (Tinéu) y estudia Lliteratura na Facultá de Filoloxía de la Universidá d'Uviéu.

El llibru apaez comu número 2 de «redol de poesía».

TOPONIMIA PRELLATINA

Martín Sevilla asoleya *Toponimia de origen indoeuropeo prelatino en Asturias*, con prólogu d'E. Alarcos.

Trátase d'un estudiu de 133 páxines onde amás del entamu citáu y otru del autor inxérese una «introducción», l'estudiu toponímicu propiamente dichu, y les conclusiones, amás de les necesaries referencies bibliográfiques y tamién índices.

Martín Sevilla ye conoció peles sos aportaciones al estudiu llingüísticu de l'Asturies preromana y con esti nueu trabayu —la so tesis dotoral— da una más llarga güeyada a esta cuestión tan difícil.

Lletres Asturianas asoleyará un ampliu comentariu nel so número 13 darréu de la so importancia.

L'UNIVERSU

El número 11 de la colección *Escolín* acaba asoleyase col títulu *L'Universu esplicáu a los rapazos*, obra de Ramón d'Andrés, miembru de número d'esta Academia.

A lo llargo 30 epígrafes esplicase de mou cenciellu pero con una llingua curiosa una temática de bona actualidá y al mesmu tiempu enxamás tratada na nuesa llingua.

Con esta aportación náguase per mostrar les posibilidaes espresives de la llingua nesti casu a un tipu xente entovía ensin avezar a la lletura de la nuesa lliteratura. D'esta traza les posibilidaes de dir afayando llibros de lletura que sofiten el llabor pedagóxicu dirá faciéndose, adúlces, realidá.

A más de los citaos epígrafes entama'l llibru con una breve introdución y piéllase con un glosariu de voces emplegaes.

Los dibuxos, d'interés grande, foron fechos per Efrén d'Andrés.

DICIONARIU BÁSICU DE LA LLINGUA

Gracies al trabayu incansable de Félix Ferreiro, Pablo Xuan Manzano y Urbano Rodríguez, ya abondo conocíos de los nustos lletores peles sos reiteraes aportaciones pedagóxicques, asoléyase agora un *Dicionariu Básicu de la Llingua Asturiana*, empobináu, sobre too a los rapazos n'edá escolar.

Esti gran trabayu resultáu de munches hores de llabor preséntase perbién ilustráu per Miguel A. M. Baragaño.

Per otra parte ufierta una riestra novedaes que nun tamos avezaos a ver n'obres lésiques relacionaes col asturianu. Asina defínese la palabra cu-

riando la espresión de los escolinos y acercándose a ella. Preséntense una riestra sinónimos, antónimos y palabres de la mesma familia lésica y al mesmu tiempu ufiértase ún o más contestos onde la palabra pue apaicer.

De xuru que con una aportación asina, aunque non definitiva porque enxamás puen selo les obres d'esta mena, los rapazos y los profesores alcontrarán un bon sofitu al deprendimientu de la llingua.

HOMENAXE A LA LLINGUA

Del 23 d'abril al 4 de mayu, Día de les Lletres Asturianes, féxose una esposición bibliográfica na sala d'esposiciones de la Casa Sindical del Entregu, Samartín del Rei Aurelio, comu Homenaxe a la Llingua Asturiana. Entamólu'l Departamentu de Llingua del Conceyu Samartín que vien fayendo toa una riestra de trabayos nesti sen. Frutu de la esposición foi tamién un cartafueyu qu'arrecueye los documentos más emportantes emprentaos con motivu de la esposición y qu'apaeci col títulu enantes mentáu *Homenaxe a la Llingua Asturiana*.

Amás de l'Academia collaboraren nel proyeutu fechu realidá Conceyu Bable, la Biblioteca Pública de L'Entregu y sofító económicamente la Comisión de Cultura del Conceyu Samartín.

OTRES PUBLICACIONES

RELACIONAES COLA LLINGUA

1. *La Maniega*. Cangas de Narcea. Edita Asociación 'Pintor Luis Álvarez', números 18, 19 y 20.
2. *Malku*. Xineru-Febreru 1984, n. 1, editáu pela Casa la Xuventú de Turón y Consejería de Cultura del Principáu. Empobina Nel Amaro.
3. Xuan del Tisbu. *Trapiando y Atapeciendo. Daqué de parpayuela*. 1984. Edición non venal.

4. Xulián Burgos. *Humor en Bable. Monólogos*. 2. Mieres 1984.
5. *Arfueyu*, editáu pela Asociación Cultural «Arfueyu». Números 8 y 9.

RESULTAU DE CONCURSOS

El concursu de *Torna d'obres al asturianu* convocáu pela Academia (*Lletres Ast.* 6) quedó ermu según pautu de los xuraos convocaos al efeutu y resolviendo caún d'ellos pela parte de so.

Un de los xuraos formábenlu Dña. Ana María Cano, D. Manuel Asur y D. Juan Carlos Villaverde.

L'otru, D. Ramón d'Andrés, D. Urbano Rodríguez y D. Lorenzo Novo Mier.

FELICITACIONES NAVIDIEGUES

El xuráu formáu al efeutu y fechu per D. Lluís Xabel Álvarez, Dña. Xulia Barroso y D. Ánxel Nava, apáutase pa dexar ermu'l concursu de Felicitaciones Navidiegues convocáu'n *Lletres Asturianas*. 10.

LLETURES PA RAPACINOS

Axuntáu'l xuráu calificador fechu per D. Xuan X. Sánchez, D. Ramón d'Andrés y D. Urbano Rodríguez, apáutense pa premiar cola so imprentación les siguientes obres presentaes: *Neñures*, d'Emérita Rodríguez y J. Anselmo Orviz; *Corcuspín, el rozcayeu*, de Manuel G. Menéndez; *Un ermitañu de nome Merlin*, de Xicu Monteserín; *Ñuberu y los Cazadores*, de M. Solís Santos; *Xicu y Ventolín en vacaciones*, de Vicente G. Oliva.

Esti concursu foi convocáu nel númberu 10 de *Lletres Asturianas*.

LLETURES PA RAPACINOS

Con oxetu de llograr una bona lliteratura pa rapazos y rapacinos en llingua asturiana y al mesmu tiempu pa dir algamando'l material pedagóxicu afayaizu, l'Academia de la Llingua llama a dos concursos:

1. De *lletures* (cuentos, rellatos, poesía, métodos de llingua asturiana, etc.) pa rapacinos d'E.X.B.

2. De *lletures* (cuentos, rellatos,, poesía, métodos de llingua asturiana, etc.) pa rapazos de Bachiller.

Los finxos d'estos concursos son:

a) Puen participar llibremente y en númberu indefiníu toes aquellos presones interesaes.

b) La temática ye llibre y será valoratible'l tipu d'illustración que s'axunte al testu.

c) El xuráu fórmenlu tres presones escoyíes pela Academia de la Llingua.

d) Los orixinales empobinaránse al apartáu 574 d'Uviéu enantes del 15 d'abril de 1985.

e) El trabayu mandarase nun sobre zarráu onde se llante: «*Lletures pa rapacinos* (E.X.B. / Bachiller)».

f) El fallu del xuráu darase a conocer oficialmente pel boletín de l'Academia *Lletres Asturianes*.

g) L'Academia premiará los trabayos que'l xuráu aconseye cola so emprentación y regalú de 50 exemplares.

h) Los trabayos fairánse según les Normes Ortográfiques de l'Academia de la Llingua.

i) Los trabayos premiaos son propiedá de l'Academia. En dengún casu se tornarán los orixinales a los sos autores.

j) A les decisiones del xuráu nun podrá retrucase. Ésti entiende los presentes finxos.

SEGUNDU CURSU DE LLINGUA PA ENSEÑANTES

Del 30 al 8 de setiembre féxose'n Llanes el segundu cursu de Llingua Asturiana pa enseñantes entamáu pela Academia. Más de 150 titulaos axuntáronse col enfotu d'una bona preparación pa la entrada de la llingua na enseñanza.

La organización, a cargu l'Academia, contó col sofitu económicu de la Consejería de Cultura asina comu cola inestimable collaboración del Ayuntamientu Llanes, a través de la conceyalía de cultura presidida pel Sr. Trevín.

Lletres Asturianes dará una información más llarga nel so númberu 13 al tar pesllada la edición d'agora al producise l'anuncia.

HOMENAXE A FERRER I GUARDIA

Los pasaos díes 2, 3 y 4 de mayu ficiéronse nes Facultades de Pedagogía y Hestoria de la Universidá d'Uviéu, unes xornaes d'estudiu so la fegura de FERRER I GUARDIA entamaes pol A. L. E. (ASAMBLEA LLIBERTARIA D'EDUCACION)) n'onde, entre otres coses, llevóse a efeutu un Seminariu so «FERRER Y LA SELMANA TRÁXICA», estudiu fechu por don Adolfo Camilo Díaz en Llingua Asturiana que prestó muncho a los asistentes y qu'afita entá más la utilización del asturianu pa la investigación, nesti casu hestóricu, y con un valir científicu tan grande comu'n cualaquiera otra llingua.

El trabayu foi calificáu por Pere Solá, el másimu estudiosu de la fegura de Ferrer, como de «brillante» y sotoo, mui amenu y asequible al gran públicu, no que contribuyó, con muncho, la utilización del asturianu comu ponte de comunicació.

PON NA CONOCENCIA DE L'ACADEMIA LES
ANUNCIOS RELACIONAES COLA LLINGUA Y
CULTURA.

APARTÁU 574. UVIÉU